

**Neményi Agneta (ed.), *Trends in Land Succession*
Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară, 2009**

Chiar și după 18 ani trecuți după prima lege de retrocedare parțială a proprietății funciare din România (Legea 18/1991), problema, respectiv cea a mecanismelor și regulilor de transmitere intergenerațională, este una dintre acele subiecte care nu au fost studiate și analizate îndeaproape de către specialiști din România în ultimele decenii. Cartea *Trends in Land Succession* vine să suplinească, cel puțin parțial, această lacună.

Volumul apărut în limba engleză cuprinde articolele unor autori din Elveția, Suedia, Marea Britanie, Franța, Ungaria, Serbia și România care abordează problematica proprietății funciare și a transferului proprietății dintr-o perspectivă interdisciplinară: economică, istorică, sociologică și antropologică. Cartea apărută reprezintă elementul final al unei fructuoase colaborări elvețiene-române în cadrul unui program SCOPES dintre Institutul de cercetări agricole din Tänikon, Elveția, și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, catedra de sociologie, colaborare ce a avut ca scop cercetarea și studierea transferului și utilizării pământului agricol. Trebuie să menționăm, așa cum a specificat Agneta Neményi (coordonatoarea proiectului din România), că apariția acestui volum a fost posibilă datorită finanțării externe din Elveția și la efectuarea ei au colaborat și foștii studenți ai facultății. Studiul referitor la România se bazează pe colectarea unor date primare din trei zone culturale ale țării: Moldova, Oltenia și Transilvania, fiind posibile unele comparații între diferite zone, obiceiuri și tradiții culturale. Din datele colectate reiese faptul că aproape jumătate din pământul aflat în proprietate nu este cultivat pentru că economia actuală nu permite

generarea unor venituri suficiente din acest sector. Dar 90% dintre respondenți nu-și vând pământul pentru că în urma retrocedărilor vechii-noii proprietari au un atașament strămoșesc. Totodată, în zonele mai sărace ale țării, precum Moldova, apare un exod extrem de important spre țări vest-europene (migrație pentru muncă), o soluție pentru un câștig suficient pentru populația rurală.

Studiile abordează teme ca: aspecte ale succesiunii fermei familiale, relații dintre generații în Elveția, importanța capitalului cultural, economic și social în apariția fermelor familiale în Ungaria, strategii intergeneraționale în transferul fermei familiale în Estonia, cine sunt managerii fermelor în România, importanța factorilor istorici ai proprietății funciare din Voivodina, facilitarea succesiunii funciare prin suportul inovației în afaceri, diferențe culturale în moștenirea proprietății.

Prin articolele autorilor din diverse țări europene putem obține o imagine mai clară asupra modalităților folosirii și transferului intergenerațional al pământului. Ele reușesc să surprindă multitudinea de aspecte ale utilizării pământului. Prin abordarea multidisciplinară și interculturală a problematicii atât de actuale a proprietății asupra pământului, fie în țările post-comuniste din Europa Centrală și de Sud-Est, fie în țările cu tradiție capitalistă, cum ar fi Elveția sau Suedia, se umple un gol care exista până acum în abordarea acestei tematici. Ea este cu atât mai temerară, cu cât accentuează rolul pe care îl au factorii culturali și sociali în agricultură, abordare prezentă mai ales în teoria post-modernă specifică științelor sociale. De fapt, cea mai importantă problemă se referă la

relațiile dintre generații vizavi de proprietatea funciară, iar studiile demonstrează o mare diversitate în utilizarea și transmiterea pământului în diferite culturi. Modernizarea rapidă din țara noastră a înstrăinat tineretul de pământ și agricultură, dar, așa cum demonstrează exemplele pozitive din unele țări ca Elveția sau Estonia, trebuie să găsim

acele modalități prin care agricultura să se modernizeze și să apară relațiile capitaliste și în acest domeniu.

Recomandăm cu căldură citirea articolelor din volumul *Trends in Land Succession* tuturor aceluia care doresc să primească o imagine mai completă asupra utilizării și transferului fondului funciar.

Gál Kata

www.polirom.ro

Bun de tipar : decembrie 2009. Apărut : 2010
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iași, Tel. & Fax : (0232) 21.41.00 ; (0232) 21.41.11 ;
(0232) 21.74.40 (difuzare) ; E-mail : office@polirom.ro
București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. BOX 1-728, 030174
Tel. : (021) 313.89.78 ; E-mail : office.bucuresti@polirom.ro